

Recenzja pracy doktorskiej

pt. *Wpływ turystyki medycznej na dostępność i jakość opieki zdrowotnej w Polsce*

napisanej przez mgr Dorotę Matulkę - Kacprzak

**pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Kazimierza Rycia
oraz dr hab. nauk medycznych Józefa Haczyńskiego**

W swojej ocenie rozprawy doktorskiej mgr Doroty Matulki - Kacprzak przyjąłem pięć kryteriów, które obejmują:

1. Umiejętność postawienia problemu naukowego oraz sformułowania celów badawczych.
2. Sposób przeprowadzenia wywodu, w tym dobór i kompletność argumentów oraz adekwatność wyprowadzanych wniosków.
3. Nowość, oryginalność i znaczenie uzyskanych wyników.
4. Kompozycję, czyli układ i konstrukcję pracy.
5. Jakość przekazu toku rozumowania Autorki (język, zwięzłość, logika i przejrzystość wywodu).

Już na wstępie stwierdzam, że w moim przekonaniu mgr Dorota Matulka - Kacprzak wniosła wkład do dorobku ekonomii zdrowia poświęconego analizie oddziaływania turystyki medycznej na dostępność i jakość opieki zdrowotnej, a dzięki temu także do wiedzy o funkcjonowaniu systemu ochrony zdrowia w Polsce.

UWAGI OGÓLNE

1. Autorka podjęła w rozprawie temat aktualny i ważny zarówno w warstwie teoretycznej, jak i przede wszystkim w sferze implikacji praktycznych. Turystyka medyczna dotyka bowiem przede wszystkim dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych dla polskich pacjentów dostępnych w kraju i za granicą, jak i rozwoju sektora gospodarki, jakim jest

ochrona zdrowia w obliczu konkurencji o pacjentów polskich, jak i zagranicznych. W czterech rozdziałach Autorka analizuje relacje łączące interesariuszy turystyki medycznej, a przede wszystkim potencjał rozwoju ochrony zdrowia z perspektywy poprawy statusu zdrowotnego, jak i rozwoju gospodarki.

Jako cel główny pracy Autorka wyznaczyła przeprowadzenie analizy funkcji turystyki medycznej w polskim systemie ochrony zdrowia (s.17). Ze względu na złożony i zagregowany sposób sformułowania celu głównego do pomocy przy jego realizacji dodatkowo zostały sformułowane pytania badawcze – jak rozumiem w intencji Autorki pełniące rolę hipotez badawczych. Główne pytanie badawcze koncentruje się na potencjale turystyki medycznej zarówno dla rozwoju dostępności i jakości opieki zdrowotnej w Polsce, jak i poprawy statusu zdrowotnego pacjentów nie tylko w okresie bieżącym, ale i w przyszłości. Do realizacji celu i odpowiedzi na pytanie główne Autorka posłużyła się analizą kwestii zawartych w pięciu pytaniach pomocniczych dotyczących decyzji podejmowanych przez polskich pacjentów odnośnie potencjalnego leczenia się za granicą. Uwagę Autorki przykuły zagadnienia związane z popytem polskich konsumentów - pacjentów. Dodatkowe dwa pytania szczegółowe zwracają uwagę na stronę podażową, a więc możliwości rozwoju polskich świadczeniodawców na potrzeby konsumentów - pacjentów z zagranicy w obliczu konkurencji międzynarodowej.

Udzielenia odpowiedzi na pytanie główne i pytania szczegółowe Autorka dokonała w kolejnych krokach. Po pierwsze, dokonała przeglądu literatury dotyczącej historii rozwoju turystyki medycznej, a przede wszystkim ewolucji motywów podróżowania do innych krajów w celach medycznych zaczynając od czasów starożytnych Sumerów. Po drugie, wszechstronnie rozważyła zagadnienia ogólne, wśród których wyróżniła czynniki wpływające na dynamiczny rozwój turystyki medycznej, a także zwróciła uwagę na korzyści wynikające z tego rozwoju zarówno od strony popytowej, jak i podażowej, czyli turystyki przyjazdowej i wyjazdowej. Po trzecie, skoncentrowała się na rozwoju i roli turystyki medycznej w polskim systemie ochrony zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań wprowadzonych przez dyrektywę transgraniczną. Po czwarte, dokonała analizy wykorzystując dane pierwotne i wtórne, a na podstawie otrzymanych wyników sformułowała spostrzeżenia i wnioski dla decydentów.

Autorka jasno sformułowała cele dysertacji oraz pytania badawcze, a następnie w kolejnych rozdziałach udowodniła ich słuszność zarówno od strony wywodu teoretycznego, jak i dzięki przeprowadzonemu badaniu własnemu. Jednocześnie zwróciła uwagę na złożoność zagadnienia nie tylko od strony ekonomicznej, ale również społecznej, prawnej i etycznej.

Na podkreślenie zasługuje sposób przedstawienia funkcjonowania polskiej ochrony zdrowia uwzględniający oczekiwania pacjentów na poszczególne rodzaje świadczeń, a przede wszystkim na operację usunięcia zaćmy. Autorka podkreśla, że otwarcie granic i międzynarodowa konkurencja między świadczeniodawcami, to bieżące uwarunkowania dla prowadzenia właściwej polityki zdrowotnej uwzględniającej skalę mikroekonomiczną i

makroekonomiczną. Dlatego tak ważne jest badanie SWOT, na podstawie wyników którego Autorka proponuje strategię dla Polski.

Rozdział czwarty stanowi wartość dodaną dysertacji, gdyż przedstawia po pierwsze, analizę danych ilościowych liczby pacjentów wyjeżdżających do zagranicznych placówek medycznych pochodzących ze sprawozdań NFZ, po drugie, badanie wykorzystujące dane uzyskane z serwisu Google Trends, po trzecie, badanie ankietowe sprawdzające wiedzę potencjalnych pacjentów i pokazujące czynniki wpływające na decyzje o wyjeździe oraz po czwarte, wykorzystanie regresji logistycznej do oceny prawdopodobieństwa wyjazdów po uwzględnieniu, oprócz rankingu czynników, także cechy respondentów. Na podstawie wyników przeprowadzonych badań Autorka scharakteryzowała sylwetkę turysty medycznego.

Wyniki badań zawartych w rozdziale trzecim i czwartym stanowią cenny materiał dla decydentów ochrony zdrowia.

Na podkreślenie zasługuje w tym kontekście fakt, że – formułując temat swojej rozprawy doktorskiej – Autorka wykazała głęboką znajomość literatury ekonomicznej.

Dokonując przeglądu literatury i baz danych, a także po przeprowadzeniu różnorodnych badań Autorka potrafiła wskazać obszary kontrowersji i pytania stojące przed decydentami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie ochrony zdrowia w obliczu jej umiędzynarodowienia leczenia wprowadzonego dyrektywą transgraniczną. Autorka przeprowadziła analizy, które pozwoliły na sformułowanie wniosków dotyczących skutków mikroekonomicznych i makroekonomicznych wywołanych regulacją prawną, a przede wszystkim wpływu na status zdrowotny polskich pacjentów. Widziana z tej perspektywy, recenzowana rozprawa stanowi próbę wypełnienia luk we wiedzy o umiędzynarodowionym funkcjonowaniu ochrony zdrowia w Polsce. Zarówno sam wybór tematu pracy przez Autorkę, jak i sposób postawienia przez nią problemu badawczego oraz celów rozprawy i pytań badawczych uważam za merytorycznie uzasadniony. Stanowi to, zgodnie z pierwszym z przyjętych kryteriów, silną stroną rozprawy doktorskiej.

2. Sposób przeprowadzenia wywodu jest logiczny i klarowny. Autorka rozpoczęła od przeglądu piśmiennictwa, w tym historycznego. Wybór literatury jest obszerny, ale trafny i wyczerpujący. Sposób osiągania celów poprzez formułowanie odpowiedzi na badawcze pytanie główne i pytania szczegółowe jest jednoznaczny i wyczerpujący. Poszczególne argumenty i kroki poszczególnych badań zostały dobrane we właściwy i wyczerpujący sposób. Wnioski zostały wyprowadzone logicznie, jednoznacznie i co najważniejsze mają charakter aplikacyjny.

3. Silną stroną rozprawy jest aktualność i znaczenie poruszanej problematyki. Autorka wszechstronnie, czyli od strony zarówno teoretycznej, jak i empirycznej przedstawiła

analizowane zagadnienie. Pomimo że analiza turystyki medycznej stanowi problematykę aktualną i ważną, to niestety nie cieszy się wśród badaczy należyтым zainteresowaniem. Dlatego głos Autorki jest ważny.

4. Zastrzeżeń nie wzbudza konstrukcja pracy doktorskiej. Jej zasadniczy układ, podział na logiczne części i rozdziały, a także ich kolejność są – w moim przekonaniu – właściwe i uzasadnione. Autorskie tabele i graficzne zestawienia świadczą o samodzielności intelektualnej podczas pisania dysertacji.

5. Praca jest napisana poprawną polszczyzną. Również logika wywodu sprawiają, że z łatwością można śledzić tok myślowy i argumentację Autorki. Tak więc pozytywnie oceniam jakość przekazu myśli przez Autorkę.

UWAGI SZCZEGÓLÓWE

Nie jest moją intencją tworzenie listy drobnych niedociągnięć, przed którymi – w moim odczuciu – nie ustrzegła się Autorka, gdyż nie pomniejszają one wartości dysertacji.

WNIOSKI KOŃCOWE

Przedstawione w niniejszej recenzji uwagi skłaniają mnie do wniosku, iż mgr Dorota Matulka - Kacprzak wykazała się zarówno wiedzą, jak i predyspozycjami do pracy badawczej. Przedłożona praca doktorska więcej niż spełnia, w moim przekonaniu, wymogi stawiane przed tego typu pracami na stopień – tak pod względem merytorycznym, kompozycyjnym, jak i formalnym, a więc uzasadnia nadanie Jej stopnia doktora nauk ekonomicznych.

Wnoszę zatem o dopuszczenie mgr Doroty Matulki - Kacprzak do publicznej obrony pracy doktorskiej.

Noprowski